

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 30 września 1958 r.

w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów szkół wyższych, średnich i zasadniczych szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących, zatrudnionych w przedsiębiorstwach przemysłowych, geologicznych, transportowych oraz innych przedsiębiorstwach usługowych.

Na podstawie § 16 uchwały nr 195 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów szkół wyższych (Monitor Polski Nr 47, poz. 272) oraz § 20 uchwały nr 196 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów zasadniczych i średnich szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących (Monitor Polski Nr 47, poz. 273) w porozumieniu z Ministrem Szkolnictwa Wyższego oraz Zarządami Głównymi: Związku Zawodowego Pracowników Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Chemicznego i Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Terenowego i Rzemiosła ustala się, co następuje:

§ 1. Przepisy zarządzenia obowiązują w przedsiębiorstwach przemysłowych, geologicznych, transportowych oraz innych przedsiębiorstwach usługowych, podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych i przez niego nadzorowanych.

§ 2. 1. Czas wstępnego stażu pracy dla absolwentów szkół wyższych o kierunku studiów technicznych wynosi 2 lata. Programy wstępnego stażu pracy dla poszczególnych zawodów ustalają przedsiębiorstwa zgodnie z ust. 5.

2. Programy zatwierdza jednostka nadrzędna właściwa dla danego przedsiębiorstwa.

3. Absolwenci określani w ust. 1 w czasie odbywania wstępnego stażu pracy powinni przepracować na stanowiskach robotniczych okres od 2 do 4 miesięcy. Od obowiązku odbycia pracy na stanowiskach robotniczych dyrektor przedsiębiorstwa może zwolnić absolwentki wyższych uczelni w zakładach, w których praca kobiet w produkcji nie jest stosowana, oraz — w wyjątkowych przypadkach, na podstawie odpowiednich dokumentów — tych absolwentów, którzy ze względów zdrowotnych lub innych ważnych okoliczności nie mogą tego rodzaju pracy wykonywać. Absolwenci lub absolwentki, zwolnieni od pracy na stanowiskach robotniczych, odbywają wstępny staż pracy w pełnym wymiarze na stanowiskach pracownika umysłowego.

4. Absolwent, który przedstawi świadectwo rzemieślnicze lub równorzędne albo wykaże się odpowiednią co najmniej 6-miesięczną praktyką na stanowisku robotniczym w zawodzie, odpowiadającym specjalności ukończonej szkoły wyższej, powinien być zwolniony od obowiązku odbycia wstępnego stażu pracy na stanowisku robotniczym i odbyć wstępny staż pracy skrócony o czas, przewidywany na odbycie wstępnego stażu pracy na stanowisku robotniczym (wzór zaświadczenia — załącznik nr 1).

5. Absolwenci zatrudnieni w okresie wstępnego stażu pracy na stanowiskach robotniczych powinni wykonywać roboty wchodzące w zakres zadań robotnika kategorii II—V obowiązującego taryfikatora kwalifikacyjnego o specjalności odpowiadającej kierunkowi ukończonych studiów wyższych, a na stanowiskach pracownika umysłowego — wszelkie prace techniczne, występujące w bezpośredniej produkcji, w jednostkach usługowych przedsiębiorstwa, jak również w zarządzie przedsiębiorstwa. Przy opracowywaniu programu należy mieć na uwadze następujące wskazówki:

1) program wstępnego stażu pracy powinien być tak opracowany, ażeby absolwent mógł zapoznać się z zasadami działania przedsiębiorstwa i poszczególnych jego komórek organizacyjnych;

2) około 10—15% czasu wstępnego stażu pracy absolwenta należy przeznaczyć w programie na prace na stanowisku robotniczym;

3) okres 45—60% czasu wstępnego stażu pracy absolwent powinien odbywać w swojej podstawowej specjalności, w zasadzie w produkcji bezpośredniej w charakterze pomocy technicznej, a około 20% w jednostkach usługowych przedsiębiorstwa, jak np. w warsztatach naprawczych, laboratoriach itp.;

4) jeżeli absolwent ze względu na swoją specjalność będzie w przyszłości zatrudniony w jednostkach usługowych, ustalone wyżej proporcje czasu wstępnego stażu pracy mogą być zmienione na rzecz przedłużonego czasu wstępnego stażu pracy w jednostkach usługowych kosztem czasu wstępnego stażu pracy w produkcji bezpośredniej;

5) pozostały okres 10—20% czasu wstępnego stażu pracy absolwent powinien odbywać w zarządzie przedsiębiorstwa w zasadzie w dwu podstawowych działach pracy, w tym w jednym z działów ekonomicznych.

6. Stosunek pracy absolwentów w czasie odbywania wstępnego stażu pracy normują przepisy dotyczące pracy pracowników umysłowych.

§ 3. 1. Czas wstępnego stażu pracy dla absolwentów średnich szkół zawodowych technicznych wynosi 2 lata. Programy wstępnego stażu pracy ustalają przedsiębiorstwa zgodnie z ust. 6.

2. Pierwszy rok wstępnego stażu pracy absolwent odbywa na stanowisku robotniczym, a drugi rok — na pomocniczym stanowisku technicznym w zakładzie produkcyjnym przedsiębiorstwa.

3. Absolwent może być zwolniony z odbycia wstępnego stażu pracy na stanowisku robotniczym, jeżeli przedstawi świadectwo rzemieślnicze lub równorzędne w zawodzie odpowiadającym specjalności ukończenia szkoły średniej. Decyzję o zwolnieniu wydaje dyrektor przedsiębiorstwa na podstawie orzeczenia komisji kwalifikacyjnej, wydanego po sprawdzeniu kwalifikacji pracownika (wzór zaświadczenia — załącznik nr 1).

4. Od obowiązku odbycia wstępnego stażu pracy na stanowisku robotniczym dyrektor przedsiębiorstwa może zwolnić absolwentki szkół technicznych zatrudnione w zakładach, w których praca kobiet w produkcji nie jest stosowana, oraz w wyjątkowych przypadkach na podstawie odpowiednich dokumentów — tych absolwentów, którzy ze względów zdrowotnych lub innych ważnych okoliczności nie mogą tego rodzaju pracy wykonywać.

5. Absolwent, którego dyrektor przedsiębiorstwa zwolni od wstępnego stażu pracy na stanowisku robotniczym, obowiązany jest wstępny staż pracy odbyć w pełnym wymiarze 2 lat na stanowisku pracownika umysłowego, a w przypadkach przewidzianych w ust. 3 — w wymiarze 1 roku.

6. Programy pierwszego roku wstępnego stażu pracy należy opracować na podstawie wymagań stawianych robotnikom kategorii III—V obowiązującego taryfikatora kwalifikacyjnego. W drugim roku wstępnego stażu pracy absolwenci powinni wykonywać wszelkie prace pomocy technicznej, występujące w bezpośredniej produkcji oraz jednostkach usługowych przedsiębiorstwa. Przy opracowywaniu programu drugiego

roku wstępnego stażu pracy należy mieć na uwadze następujące wskazówki:

- 1) program wstępnego stażu pracy powinien być tak opracowany, ażeby absolwent mógł zapoznać się z zasadami działania poszczególnych komórek organizacyjnych przedsiębiorstwa;
- 2) około 70% czasu wstępnego stażu pracy absolwent powinien odbywać w swojej podstawowej specjalności, w produkcji bezpośredniej w charakterze pomocy technicznej, a około 30% w jednostkach usługowych przedsiębiorstwa, jak np.: w warsztatach remontowych; jeżeli absolwent ze względu na swoją specjalność będzie w przyszłości zatrudniony w jednostkach usługowych przedsiębiorstwa, należy odpowiednio stosować przepisy zawarte w § 2 ust. 4.

§ 4. 1. Czas pracy i programy wstępnego stażu pracy dla absolwentów szkół wyższych nietechnicznych ustalają jednostki bezpośrednio nadrzędne nad przedsiębiorstwami na podstawie wytycznych, wydanych przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej dla typowych zawodów nietechnicznych, występujących w różnych gałęziach pracy.

2. Programy wstępnego stażu pracy dla absolwentów średnich szkół zawodowych nietechnicznych oraz dla absolwentów średnich szkół ogólnokształcących ustalają przedsiębiorstwa na podstawie wytycznych, wydanych przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej dla zawodów typowych, występujących w różnych gałęziach pracy.

§ 5. 1. Czas wstępnego stażu pracy dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych wynosi 1 rok.

2. Programy wstępnego stażu pracy na stanowiskach robotniczych dla poszczególnych zawodów ustalają przedsiębiorstwa. Program powinien być opracowany przy uwzględnieniu określonych w ust. 3 wymagań stawianych absolwentom.

3. Absolwenci w okresie wstępnego stażu pracy powinni przejść systematyczną praktykę zawodową przy wykonywaniu w danym zawodzie różnych robót, wchodzących w zakres zadań robotnika kategorii III—V obowiązującego taryfikatora kwalifikacyjnego.

§ 6. 1. Wstępny staż pracy należy planować na stanowiskach typowych oraz w warunkach zapewniających stosowanie ogólnych i szczególnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Nie należy planować wstępnego stażu pracy przy pracach wyjątkowo odpowiedzialnych oraz szczególnie niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia. W przypadkach szczególnych, wymagających planowania prac na stanowiskach wyżej wymienionych, należy szczegółowo określić zadania i odpowiedzialność pracownika nadzorującego absolwenta w okresie wstępnego stażu pracy na danym stanowisku.

2. W przypadkach zatrudniania absolwentów wyższych i średnich szkół technicznych w przedsiębiorstwie o średnim poziomie technicznym należy w miarę możliwości przewidzieć w programie wstępnego stażu pracy odbycie części wstępnego stażu pracy w przedsiębiorstwie o wysokim poziomie technicznym lub organizacyjnym w celu zapoznania absolwenta ze skomplikowanymi lub nowoczesnymi urządzeniami technicznymi, ze szczególnymi procesami technologicznymi lub nowymi metodami pracy.

3. W przedsiębiorstwie o charakterze nieprodukcyjnym absolwenci szkół wyższych i średnich o kierunku technicznym mogą być przyjmowani w celu odbycia wstępnego stażu pracy pod warunkiem zapewnienia im odbycia części wstępnego stażu pracy (nie mniej niż 3 miesiące) w zakładzie produkcyjnym.

4. Absolwenci, odbywający część wstępnego stażu pracy w innym przedsiębiorstwie zgodnie z ust. 2 i 3, powinni otrzymywać na ten okres czasu delegację służbową z zatrudniającego ich przedsiębiorstwa.

§ 7. 1. Absolwenci szkół wyższych o kierunku technicznym oraz średnich szkół technicznych po przepracowaniu wstępnego stażu pracy na stanowisku robotniczym, w zakresie objętym programem, otrzymują odpowiednie zaświadczenia (wzór zaświadczenia — załącznik nr. 2). Po ukończeniu wstępnego stażu pracy na stanowiskach pracowników umysłowych oraz po przedstawieniu zaświadczenia z odbytego wstępnego stażu pracy na stanowisku robotniczym lub dokumentu, zwalniającego ze wstępnego stażu pracy na stanowisku robotniczym, absolwenci składają egzamin z zakresu objętego programem przed komisją kwalifikacyjną, działającą w przedsiębiorstwie w trybie § 8.

2. Absolwenci szkół wyższych o kierunku nietechnicznym, średnich szkół zawodowych nietechnicznych oraz średnich szkół ogólnokształcących po ukończeniu wstępnego stażu pracy na stanowiskach pracowników umysłowych składają egzamin z zakresu objętego programem przed komisją kwalifikacyjną działającą w przedsiębiorstwie w trybie § 8 zarządzenia.

3. Egzamin dla absolwentów określonych w ust. 1 i 2 powinien być sprawdzianem praktycznej znajomości pracy, nabytej przez absolwenta na stanowiskach, na których odbywał wstępny staż pracy, znajomości ogólnych zasad działania przedsiębiorstwa, znajomości obowiązujących regulaminów pracy, znajomości przepisów zawartych w układzie zbiorowym pracy oraz obowiązujących przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

4. Po pomyślnym zdaniu egzaminu absolwenci otrzymują zaświadczenia, w których należy zaznaczyć zaliczenie wstępnego stażu pracy. W razie ujemnego wyniku egzaminu komisja kwalifikacyjna wskazuje kierunek uzupełnienia wstępnego stażu pracy oraz ustala okres, na jaki przedłuża się wstępny staż pracy, z tym zastrzeżeniem, że okres ten nie może przekroczyć 6 miesięcy. Po przepracowaniu określonego przez komisję kwalifikacyjną okresu przedłużonego stażu pracy absolwent powinien mieć zaliczony wstępny staż pracy i wydane zaświadczenie.

§ 8. 1. Komisję kwalifikacyjną dla absolwentów zatrudnionych na stanowiskach pracowników umysłowych w okresie odbywania wstępnego stażu pracy powołuje dyrektor przedsiębiorstwa.

2. Do komisji, składającej się z przewodniczącego i 4—5 członków, powinni wejść pracownicy przedsiębiorstwa posiadający duże przygotowanie zawodowe, przedstawiciele związku zawodowego oraz bezpośredni przełożeni egzaminowanego absolwenta z jednego stanowiska, na którym absolwent pracował, oraz stanowiska, które absolwent ma objąć. W razie egzaminowania absolwenta wyższej uczelni na członków komisji należy powoływać w zasadzie pracowników z wyższym wykształceniem. Przy egzaminowaniu absolwentów średniej lub wyższej szkoły technicznej wskazane jest zapraszanie na egzamin przedstawiciela stowarzyszenia naukowo-technicznego oraz przedstawiciela najbliższej wyższej uczelni — w razie egzaminowania absolwentów wyższej uczelni.

3. Do zakresu pracy komisji kwalifikacyjnej należy przeprowadzenie egzaminu absolwenta kończącego wstępny staż pracy i wydanie orzeczenia w sprawie zaliczenia wstępnego stażu pracy albo niezaliczenia wstępnego stażu pracy, wskazanie kierunku uzupełnienia praktyki i określenie czasu przedłużenia wstępnego stażu pracy.

4. Orzeczenie komisji zatwierdza dyrektor przedsiębiorstwa i w uzgodnieniu z radą zakładową ustala wysokość i inne warunki wynagrodzenia oraz wydaje absolwentowi zaświadczenie (wzór zaświadczenia — załącznik nr 3). Praca komisji kwalifikacyjnej odbywa się w normalnych godzinach pracy i nie jest dodatkowo wynagradzana.

§ 9. 1. Absolwentom szkół wyższych zatrudnionym w okresie odbywania wstępnego stażu pracy przysługuje wynagrodzenie określone na podstawie obowiązującej w przedsiębiorstwie lub zakładzie pracy tabeli płac pracowników umysłowych i zgodnie z przepisami określonymi w § 9 uchwały nr 195 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów szkół wyższych (Monitor Polski Nr 47, poz. 272).

2. Absolwentom średnich szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących zatrudnionym w okresie odbywania wstępnego stażu pracy przysługuje wynagrodzenie, określone na podstawie obowiązującej w przedsiębiorstwie lub zakładzie pracy tabeli płac pracowników umysłowych, a w odniesieniu do absolwentów zasadniczych szkół zawodowych i absolwentów średnich szkół technicznych, którzy odbywają wstępny staż pracy na stanowiskach robotniczych — na podstawie tabeli godzinowych stawek płac pracowników fizycznych i zgodnie z przepisami określonymi w § 11 i 12 uchwały nr 196 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów zasadniczych i średnich szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących (Monitor Polski Nr 47, poz. 273).

§ 10. Absolwenci zwolnieni od odbycia wstępnego stażu pracy na podstawie § 10 uchwały nr 195 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów szkół wyższych (Monitor Polski Nr 47, poz. 272) oraz na podstawie § 14 uchwały nr 196 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów zasadniczych i średnich szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących (Monitor Polski Nr 47, poz. 273) otrzymują zaświadczenia według wzorów, stanowiących załączniki nr 4 i 5 do zarządzenia.

§ 11. Zatrudnianie absolwentów wyższych i średnich szkół technicznych w biurach projektowania i biurach konstrukcyjnych dopuszczalne jest dopiero po odbyciu przez absolwenta wstępnego stażu pracy w przedsiębiorstwach produkcyjnych.

§ 12. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 października 1958 r.

Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych:
S. Pietrusiewicz

Załączniki do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 30 września 1958 r. (poz. 484).

Załącznik nr 1.

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Obywatel . . . . .
urodzon . . dnia . . . . . 19 . . r. w . . . . .
powiat . . . . . zatrudnion . . na stanowisku (w zawodzie) . . . . .
w zakładzie . . . . .
(nazwa zakładu pracy)

został . . zwolnion . . z odbycia wstępnego stażu pracy na stanowisku robotniczym na podstawie § . . ust. . . zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 30 września 1958 r. w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów szkół wyższych, średnich i zasadniczych szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących, zatrudnionych w przedsiębiorstwach przemysłowych, geologicznych, transportowych oraz innych przedsiębiorstwach usługowych (Monitor Polski Nr 85, poz. 484).

Nr . . . . .

. . . . . dnia . . . . . 19 . . r.

Przewodniczący
i członkowie Komisji
Kwalifikacyjnej

(pieczęć)

Dyrektor
zakładu pracy

Załącznik nr 2.

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Obywatel . . . . .
urodzon . . dnia . . . . . 19 . . r. w . . . . .
powiat . . . . . pracował . . . . .
w okresie od . . . . . do . . . . . w zawodzie . . . . .
w zakładzie . . . . .
(nazwa zakładu pracy)

na stanowisku robotniczym
Zaświadczenie niniejsze wydano na podstawie § 7 ust. 1 zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 30 września 1958 r. w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów szkół wyższych, średnich i zasadniczych szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących, zatrudnionych w przedsiębiorstwach przemysłowych, geologicznych, transportowych oraz innych przedsiębiorstwach usługowych (Monitor Polski Nr 85, poz. 484).

Nr . . . . .

. . . . . dnia . . . . . 19 . . r.

(pieczęć)

Dyrektor
zakładu pracy

Załącznik nr 3.

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Obywatel . . . . .
 urodzon . . dnia . . . . . 19 . . r. w . . . . .
 powiat . . . . . odbył . . wstępny staż pracy od . . . . . do . . . . . 19 . . r.
 w zakładzie . . . . .
 (nazwa zakładu pracy)

w zawodzie (na stanowisku) . . . . .
 Dnia . . . . . 19 . . . . r. złożył . . egzamin przed Komisją Kwalifikacyjną, powołaną zgodnie z przepisami zawartymi w zarządzeniu Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 30 września 1958 r. w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów szkół wyższych, średnich i zasadniczych szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących, zatrudnionych w przedsiębiorstwach przemysłowych, geologicznych, transportowych oraz innych przedsiębiorstwach usługowych (Monitor Polski Nr 85, poz. 484), na podstawie którego zaliczono Obywatel . . wstępny staż pracy.

Nr . . . . .
 . . . . . dnia . . . . . 19 . . r.

Przewodniczący
 i członkowie Komisji
 Kwalifikacyjnej

(pieczęć)

Dyrektor

Załącznik nr 4.

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Obywatel . . . . .
 urodzon . . dnia . . . . . 19 . . r. w . . . . .
 powiat . . . . . zatrudnion . . na stanowisku (w zawodzie) . . . . .
 w zakładzie . . . . .
 (nazwa zakładu pracy)

został . . zwolnion . . z odbycia wstępnego stażu pracy na podstawie § 10 ust. . . uchwały nr 195 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów szkół wyższych (Monitor Polski Nr 47, poz. 272).

Nr . . . . .
 . . . . . dnia . . . . . 19 . . r.

(pieczęć)

Dyrektor
 zakładu pracy

Załącznik nr 5.

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Obywatel . . . . .
 urodzon . . dnia . . . . . 19 . . r. w . . . . .
 powiat . . . . . zatrudnion . . na stanowisku (w zawodzie) . . . . .
 w zakładzie . . . . .
 (nazwa zakładu pracy)

został . . zwolnion . . z odbycia wstępnego stażu pracy na podstawie § 14 ust. . . uchwały nr 196 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów zasadniczych i średnich szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących (Monitor Polski Nr 47, poz. 273).

Nr . . . . .
 . . . . . dnia . . . . . 19 . . r.

(pieczęć)

Dyrektor
 zakładu pracy